

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-649614-I/10/MK

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Warszawa, dn. 8 października 2010 r.

Pan
Jerzy Miller
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji
ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

Upzejmie informuję, że na tle skarg, jakie otrzymałam po wyborach Prezydenta RP, ujawniły się wątpliwości co do sposobu korzystania z czynnego prawa wyborczego przez osoby przebywające w okresie wyborów w szpitalu i opuszczające te placówki.

Zgodnie z art. 27a ustawy z dnia 27 września 1990 r. *o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 2010 r. Nr 72, poz. 467; dalej: ustawy) spis wyborców w szpitalach sporządza się na podstawie wykazów osób, które będą w nich przebywać w dniu wyborów. O wpisaniu do spisu wyborców w szpitalu zawiadamia się urząd gminy właściwy ze względu na miejsce stałego zamieszkania osób ujętych w takim spisie.

Dalsze regulacje zawiera rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 sierpnia 2000 r. *w sprawie spisu wyborców oraz wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania w wyborach Prezydenta RP* (Dz. U. z 2000 r. Nr 72, poz. 849 z późn. zm.). Zgodnie z § 7 ust. 3 tego rozporządzenia kierownik szpitala powiadamia osoby objęte sporządzonym wykazem wyborców przebywających w szpitalu, że zostaną skreślone ze spisu wyborców w miejscu stałego zamieszkania i będą mogły głosować w wyborach wyłącznie w obwodzie głosowania utworzonym w szpitalu, a w innym obwodzie głosowania - po uprzednim uzyskaniu zaświadczenia o prawie do głosowania z urzędu gminy, na terenie której położony jest szpital. W świetle przytoczonych przepisów osoba, która przed dniem wyborów opuszcza szpital, aby głosować w obwodzie głosowania właściwym ze względu na swoje miejsce zamieszkania, powinna uzyskać stosowne zaświadczenie z urzędu gminy, na terenie której położony jest szpital.

Być może uznając, że tego rodzaju wymóg może stanowić dla osoby chorej istotną przeszkodę w skorzystaniu z czynnego prawa wyborczego Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła, że osoby, które zostały ujęte w spisie wyborców w szpitalu, a następnie opuszczą szpital przed dniem ponownego głosowania są dopisywane do spisu wyborców w miejscu ich stałego zamieszkania przez obwodową komisję wyborczą jeśli udokumentują obwodowej komisji wyborczej fakt opuszczenia szpitala w podanym wyżej terminie. Nie ma przy tym znaczenia, czy wyborca opuścił szpital w okresie pomiędzy pierwszym głosowaniem, a ponownym głosowaniem, czy też wcześniej. Wyborca przedkładający dokument potwierdzający fakt opuszczenia szpitala nie musi przedstawiać obwodowej komisji wyborczej zaświadczenia o prawie do głosowania (pkt20 ppkt 4 wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu pracy w przygotowywaniu i przeprowadzeniu głosowania w wyborach Prezydenta RP, zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r., stanowiących załącznik do uchwały PKW z dnia 26 kwietnia 2010 r. - M.P. Nr 33, poz. 476; pismo ozn. ZPOW-603-213/10).

Stwierdzając tę różnicę pomiędzy przepisami w/w rozporządzenia MSWiA oraz w/w wytycznymi PKW, w dniu 7 września 2010 r. zwróciłam się do PKW z prośbą o zajęcie stanowiska w niniejszej sprawie. Pismem z dnia 17 września 2010 r. Przewodniczący PKW wyjaśnił, że komisje wyborcze zobowiązane są do stosowania wydanych przez PKW wytycznych. Dodał ponadto, że podobna zasada stosowana jest przy okazji innych wyborów. Załączam uprzejmie kopię tej korespondencji.

Wypada zatem zauważyć, że wytyczne PKW modyfikują określoną przepisami prawa zasadę aktualizowania spisu wyborców w tym zakresie. Przepis stanowiący, iż „dyrektor (kierownik) jednostki, w której utworzono obwód głosowania, powiadamia osoby objęte wykazem, że zostaną skreślone ze spisu wyborców w miejscu stałego zamieszkania i będą mogły głosować w wyborach wyłącznie w obwodzie głosowania utworzonym w zakładzie (szpitalu), a w innym obwodzie głosowania - po uprzednim uzyskaniu zaświadczenia o prawie do głosowania z urzędu gminy, na której terenie położony jest zakład” poza rozporządzeniem MSWiA z dnia 28 sierpnia 2000 r. *w sprawie spisu wyborców oraz wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania w wyborach Prezydenta RP* występuje również w rozporządzeniu MSWiA z dnia 8 sierpnia 2001 r. *w sprawie spisu wyborców w wyborach do Sejmu i do Senatu* (Dz.U. z 2001 r. Nr 84, poz. 922 ze zm.) - § 7 ust. 3 oraz rozporządzeniu MSWiA z dnia 6 kwietnia 2004 r. *w sprawie spisu wyborców w wyborach do Parlamentu Europejskiego* (Dz.U. z 2004 r. Nr 62, poz. 583 ze zm.) - § 7 ust. 4. Rozporządzenie MSWiA z dnia 19 października 2006 r. *w sprawie spisu wyborców w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw* (Dz.U. z 2006 r. Nr 191, poz. 1417 ze zm.) nakłada jedynie na kierownika szpitala obowiązek powiadomienia osób objętych wykazem sporządzonym dla obwodu głosowania utworzonego w szpitalu, że zostaną skreślone ze

spisu wyborców w miejscu stałego zamieszkania i będą mogli głosować w wyborach wyłącznie w obwodzie głosowania utworzonym w tym zakładzie - § 5 ust. 4. Z wytycznych PKW wynika zasada postępowania w odniesieniu do osoby, która opuści szpital przed dniem głosowania i pragnie wziąć udział w wyborach w miejscu zamieszkania. Uprawnionemu do głosowania trudno jednak samodzielnie ustalić właściwy tryb postępowania.

Proces wyłaniania władz jest fundamentem systemu demokratycznego. Obowiązujące w tym zakresie regulacje nie powinny budzić wątpliwości obywateli, jak też odpowiedzialnych za sporządzanie spisów wyborców gmin. Powinny natomiast przewidywać jak najdalej idące ułatwienia w korzystaniu z czynnego prawa wyborczego.

W związku z powyższym, jako Rzecznik Praw Obywatelskich uważam, że wskazana jest zmiana powszechnie obowiązujących przepisów, tj. w/w rozporządzeń Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, uwzględniająca zasadę dopisywania do spisu wyborców w obwodzie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania w wyniku udokumentowania opuszczenia szpitala przed dniem wyborów, bez potrzeby uprzedniego uzyskania zaświadczenia o prawie do głosowania z urzędu gminy, na terenie której położony jest szpital. Wobec powyższego, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2001 r. Nr 14 poz. 147 ze zm.) uprzejmie proszę o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie.

Załącznik: 2

Łączę wyborny szacunek

Janusz Jędrzejewski

Do wiadomości:

Pan Stefan J. Jaworski
Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej
ul. Wiejska 10
00-902 Warszawa